

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

NOVICE MREŽE NVO ZA ZDRAVJE IN OSTALE NOVICE

[Mobilna aplikacija ŠUR](#)

Ali poznate mobilno aplikacijo ŠUR (šola, ulica, razvoj) za mlade? Aplikacijo smo razvili z namenom pomoči mladim in mlajšim odraslim na področju zmanjšanja rabe psihoaktivnih snovi (tobaka in alkohola), zdrave prehrane in gibanja ter pozitivne samopodobe.

Uporabniki lahko postavijo anonimno vprašanje s področja vseh naštetih tem in strokovnjaki jim bodo odgovorili. Aplikacija je na voljo za prenos na povezavi: <https://sur.zadihaj.si>. Aplikacijo smo razvili v okviru programa Erasmus+ ter nadaljujemo njen razvoj ob podpori Ministrstva za zdravje.

[Sporočilo za javnost: Legalizacija konoplje: Poziv k premisleku in vključitvi stroke](#)

Slovensko združenje za nenalezljive bolezni (ZKNB), katerega soustanoviteljica je tudi Slovenska zveza za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo je v decembru objavila sporočilo za javnost na temo **legalizacije konoplje**.

Izpostavili smo: »Poslanci Državnega zbora RS bodo v kratkem razpravljali o predlogu za legalizacijo konoplje za medicinsko in osebno rabo, v razpravo pa strokovna javnost doslej ni bila vključena. **Legalizacija za osebno rabo je ena najbolj perečih javnozdravstvenih tem v slovenski družbi, kar je potrdil tudi referendum junija 2024, ki je razkril globoko razdeljenost med zagovorniki in nasprotniki legalizacije. Ključno vprašanje je, ali bodo poslanci prisluhnili strokovnim argumentom in izkušnjam iz tujine. Pobuda Pametno o konoplji opozarja na pomen premišljenega pristopa, ki temelji na znanstvenih dokazih in izogibanju napakam, kot so okrepitev črnega trga in nezadostna zaščita mladih, kot to kaže primer Nemčije. Ti primeri dokazujejo, da legalizacija brez premišljenega načrta in ustrezne regulacije lahko vodi v dolgoročne negativne posledice. To je trenutek, ko mora prevladati premišljeno odločanje, utemeljeno na znanstvenih dokazih in vključujoči razpravi, ki ne**

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

temelji na političnih kompromisih ali interesih nezdrave industrije, temveč na odgovorni viziji za zdravo in varno družbo.« Celotno sporočilo je na voljo na [tej povezavi](#).

[Gostovanje na TV oddaji Dobro jutro](#)

Neža Polh, generalna sekretarka Slovenske zveze za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo, je 3. decembra 2024 gostovala v jutranji TV oddaji *Dobro jutro*. Pogovor je potekal na temo, kako **ozavestiti mlade o pasteh in nevarnostih uporabe tobačnih izdelkov, s tobakom povezanih izdelkov in nikotinskih izdelkov**, ter kako ukrepati. Prispevek si lahko ogledate na [tej povezavi](#).

[Svetovni dan sladkorne bolezni – 14. november](#)

14. novembra vsako leto obeležujemo svetovni dan sladkorne bolezni, ene izmed najpogostejših kroničnih bolezni na svetu. Letos smo ta dan obeležili s sloganom »**Sladkorna bolezen in dobro počutje**«. Ta slogan je poudaril, da lahko bolniki z ustreznim upravljanjem sladkorne bolezni ohranijo svoje zdravje in tudi izboljšajo svojo kakovost življenja ter svoje splošno počutje.

Po podatkih [NIJZ](#), se je v Sloveniji število oseb z znano sladkorno boleznijo v letu 2023 povečalo za 3.920 več kot v letu 2022 ter za 7.318 več kot v letu 2021. Skupno število oseb z znano sladkorno boleznijo v Sloveniji je v letu 2023 bilo ocenjeno na 149.160 oseb.

[Svetovni dan kronične obstruktivne pljučne bolezni \(KOPB\) – 20. november](#)

Svetovni dan kronične obstruktivne pljučne bolezni (KOPB) smo letos obeležili 20. novembra pod sloganom »**Spoznajte svojo pljučno funkcijo**«. Letošnji slogan je poudarjal pomembnost merjenja pljučne funkcije (spirometrije), s katero se postavi diagnoza KOPB.

V Sloveniji ima približno 5–10 odstotkov prebivalcev KOPB, vsako leto pa je zaradi poslabšanja bolezni **hospitaliziranih 2.000 bolnikov s KOPB**. Zaradi posledic te bolezni v Sloveniji letno umre 500 do 600 oseb. **Kajenje je vzrok za 85–90 odstotkov primerov KOPB**, prenehanje kajenja pa bolniku koristi na vseh stopnjah bolezni. Opustitev kajenja na zgodnjih stopnjah bolezni upočasni napredovanje bolezni, na poznejših stopnjah pa zmanjša breme bolezni in izboljša kakovost življenja.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

[Svetovni dan boja proti aidsu – 1. december](#)

Svetovni dan boja proti aidsu obeležujemo vsako leto 1. decembra. Letos je potekal pod sloganom »*Moje zdravje, moja izbira, moja pravica*«, ki poudarja pravico do zdravja za vse, pomen zagotavljanja človekovih pravic ter enakopravnega dostopa do kakovostnih zdravstvenih storitev, brez diskriminacije ali stigmatizacije.

[Svetovni dan boja proti raku – 4. februar](#)

4. februarja vsako leto obeležujemo **Svetovni dan boja proti raku**. S prihodnjim letom se bo prav tako začela nova kampanja, ki bo trajala od leta 2025 do 2027, pod sloganom »*United by Unique*« (*Združeni zaradi edinstvenosti*). Kampanjo vsako leto vodi *Mednarodna zveza za boj proti raku* (*Union for International Cancer Control*).

[Osnutka strategij razvoja nevladnih organizacij in prostovoljstva v javni razpravi](#)

Ministrstvo za javno upravo je na podlagi 26. člena Zakona o nevladnih organizacijah pripravilo osnutek **Strategije razvoja nevladnih organizacij v RS do 2030** ter na podlagi 36. člena Zakona o prostovoljstvu osnutek **Strategije prostovoljstva v RS do 2030**. Oba osnutka sta v javni razpravi preko portala E-demokracija. Strokovna in zainteresirana javnost lahko posreduje predloge, komentarje in dopolnitve na osnutka strategije na elektronski naslov gp.mju@gov.si, s sklicem na št. 007-132/2023 in pripisom: »Pripombe na osnutek strategije razvoja nevladnih organizacij«, št.: EVA 2024-2120-0045; ali »Pripombe na osnutek strategije razvoja prostovoljstva«, št.: EVA 2024-3130-0044. Odzive je možno oddati do 7. januarja 2025.

[Seznam krvodajalskih akcij v mesecu DECEMBRU najdete tukaj.](#)

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

ZANIMIVE NOVICE S PODROČJA ZDRAVJA IN OKOLJA PO SVETU

[Španija: Poziv vladi glede vključenosti tobačne industrije v čiščenje tobačnih odpadkov](#)

Španska vlada je preko Ministrstva za ekološki prehod v oktobru odobrila Kraljevi odlok, ki ureja ravnanje s tobačnimi odpadki (filtri) in čiščenje le-teh v skladu z Direktivo (EU) 2019/904 Evropskega parlamenta in Sveta o zmanjšanju vpliva nekaterih plastičnih izdelkov na okolje, ki uvaja razširjeno odgovornost proizvajalca. **Odlok po načelu »onesnaževalec plača« nalaga, da tobačna industrija nosi stroške čiščenja. Vendar tobačni industriji zaupa tudi upravljanje čiščenja cigaretnih ogorkov, ki vsebujejo plastiko.**

To bo zahtevalo pogodbe z javno upravo, s čimer bo **tobačni industriji omogočen dostop do interakcije s predstavniki občin in avtonomnih skupnosti, kar je v nasprotju s členom 5.3 Okvirne konvencije SZO za nadzor nad tobakom (FCTC)**. Ta člen obravnava vmešavanje tobačne industrije v politike javnega zdravja in navaja, da bi morale strani za zaščito takšnih politik pred komercialnimi interesi tobačne industrije »sodelovati s tobačno industrijo le takrat in v obsegu, ki je nujno potreben za omogočanje učinkovite regulacije tobačne industrije in tobačnih izdelkov.«

Kot je trenutno oblikovan, ta Kraljevi odlok omogoča tobačni industriji, da si izboljša svojo podobo s programi družbene odgovornosti. Ti programi ne vključujejo samo ravnanja z odpadki, temveč tudi kampanje ozaveščanja s kontraproduktivnimi ukrepi, kot je razdeljevanje žepnih pepelnikov, ki prispevajo k normalizaciji rabe tobaka.

Španska nevladna organizacija, ki deluje na področju tobačne kontrole, Nofumadores je v pismu **pozvala špansko vlado, naj spremeni kraljevi odlok in tako zagotovi, da bo tobačna industrija še naprej odgovorna za kritje stroškov čiščenja odpadkov, ki jih ustvari, vendar nikoli ne bo vključena v upravljanje tega čiščenja ali ozaveščanje javnosti o tem vprašanju.**

Pismo so podpisale številne nevladne organizacije, ki delujejo na področju tobačne kontrole, vključno s Slovensko zvezo za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

[Svet EPSCO: Okolje brez tobačnega dima in aerosolov](#)

Svet za zaposlovanje, socialno politiko, zdravje in varstvo potrošnikov (EPSCO) je na srečanju 3. decembra 2024 sprejel priporočilo Sveta, ki bo pomagalo zmanjšati izpostavljenost tobačnemu dimu in aerosolom iz okolja ter do leta 2040 v Evropi ustvariti generacijo brez tobaka, kot predvideva Evropski načrt za boj proti raku.

Priporočilo spodbuja države Evropske unije, da obstoječo **zaščito pred izpostavljenostjo tobačnemu dimu iz okolja razširijo tudi na ključne zunanje površine**, kot so igrišča in terase restavracij. Novi ukrepi se bodo uporabljali tudi za nove tobačne in povezane izdelke, kot so elektronske cigarete in ogrevani tobačni izdelki.

Pred srečanjem Sveta EPSCO so zdravstvene institucije in nevladne organizacije, ki delujejo na področju tobačne kontrole v EU, podprle prizadevanja za sprejetje priporočila s pozivanjem Ministrstev za zdravje v svojih državah, naj glasujejo v prid priporočil. Podporo je izkazala tudi Slovenska zveza za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo.

[Moldavija: Krepitev tobačne zakonodaje](#)

12. novembra 2024 je imela Komisija za socialno zaščito, zdravje in družino v **moldavskem parlamentu ključno razpravo o osnutku zakona, ki se osredotoča na krepitev ukrepov za izboljšanje tobačne kontrole**. Na tem srečanju je potekala intenzivna razprava o prednostnih nalogah javnega zdravja Moldavije, kjer je Svetlana Cotelea-Nicolaescu, namestnica generalnega sekretarja Ministrstva za zdravje, poudarila nujno potrebo po sprejetju strožjih tobačnih ukrepov.

Eden od osrednjih predlogov je vključeval **razširitev prepovedi kajenja klasičnih in elektronskih cigaret v javnih prostorih, poleg uvedbe edinstvenega znaka za prepoved, ki ga priporoča SZO**. Kljub prizadevanjem predsednika Komisije Adriana Belija, da bi omejil vpletenost tobačne industrije, so bili **predstavniki industrije prisotni in so dejavno poskušali prepričati zakonodajalce, da bi morala biti Moldavija »pametnejša od EU« z izogibanjem strožjim ukrepom**. Civilna družba je odkrito izrazila šok nad prisotnostjo industrije v teh razpravah, ki naj bi jih vodilo javno zdravje in ne interesi podjetij.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

Vpletenosti tobačne industrije je močno nasprotoval tudi Cornel Radu-Loghin, generalni sekretar *Evropske mreže za preprečevanje kajenja in zasvojenosti s tobakom (European Network for Smoking and Tobacco Prevention – ENSP)*. Poudaril je, da so **direktive EU minimalni standard, ki državam omogoča, da sprejmejo strožje predpise za zaščito svojih državljanov** ter da so **vodilne države EU že postavile precedens s preseganjem teh minimumov** in pozval Moldavijo, naj stori enako.

Številne nevladne organizacije, ki delujejo na področju tobačne kontrole, so pred parlamentarno razpravo poslale pismo podpore moldavski vladi in jo pozvale k sprejemu predlaganih strožjih tobačnih ukrepov. Med njimi je bila tudi Slovenska zveza za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo.

WEBINARJI, KONFERENCE IN OSTALI DOGODKI

[9. Evropska konferenca o tobačni kontroli – 22.–24. 10. 2024](#)

Med 22. in 24. oktobrom 2024 je v Atenah v Grčiji potekala **9. Evropska konferenca o tobačni kontroli (9th European Conference on Tobacco Control)** v organizaciji Evropske mreže za preprečevanje kajenja in zasvojenosti z nikotinom (*ENSP – European Network for Smoking and Tobacco Prevention*). Na konferenci je s predstavitvijo sprejema dopolnitev slovenske tobačne zakonodaje aktivno sodelovala tudi Mihaela Lovše, predsednica Slovenske zveze za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo.

24. oktobra je prav tako potekala generalna skupščina ENSP za člane mreže. Redna članica ENSP je tudi SZOTK.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

[Delavnica »Zdrav način življenja brez psihoaktivnih snovi« - 18. 11. 2024](#)

18. novembra je Slovenska zveza za javno zdravje, okolje in tobačno kontrolo izvedla **delavnico za romsko skupnost z naslovom »Zdrav način življenja brez psihoaktivnih snovi«**, s poudarkom na preventivi rabe s tobakom povezanih izdelkov. Na delavnici je predstavitev vodila tudi diplomirana medicinska sestra iz Centra za krepitev zdravja iz Zdravstvenega doma dr. Adolfa Drolca Maribor. Delavnica je potekala v prostorih društva Romano Pralipe Maribor.

NAPOVEDNIK DOGODKOV

[Strokovni posvet »Alkohol na delovnem mestu« – 10. december 2024](#)

10. 12. 2024 bo v Hotelu Union na Miklošičevi cesti 1 v Ljubljani potekal **strokovni posvet »Alkohol na delovnem mestu«**, ki ga organizirata Ministrstvo za zdravje in UKC Ljubljana – Klinični inštitut za medicino dela, prometa in športa. Na dogodku bodo predstavljeni primeri dobrih praks. Dogodek je namenjen strokovnjakom s področja medicine dela, prometa in športa ter javnega zdravstva, predstavnikom podjetij in delodajalskih združenj, strokovnim delavcem za varnost pri delu in drugim.

[Svetovna konferenca o nadzoru nad tobakom 2025 – 23.–25. junij 2025](#)

Svetovna konferenca o nadzoru nad tobakom 2025 (*World Conference on Tobacco Control 2025*) bo potekala med **23. in 25. junijem 2025 v Dublinu na Irskem**. Konferenca se je prej imenovala *Svetovna konferenca o tobaku ali zdravju (World Conference on Tobacco or Health)*. Organizira jo Mednarodna zveza proti tuberkulozi in pljučnim boleznim (*International Union Against Tuberculosis and Lung Disease - The Union*) s podporo neprofitne organizacije Bloomberg Philanthropies. Registracija na dogodek se bo odprla 23. januarja 2025.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE

Program sofinancirajo Ministrstvo za zdravje RS, FIHO in MOM

RAZPISI NA PODROČJU ZDRAVJA IN OKOLJA

[Javni razpis za oblikovanje zagovorniške organizacije na področju socialne ekonomije](#)

Razpisuje: Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport

Vrednost razpisa: 900.000 EUR

Rok prijave: 6. 1. 2025

[Obzorje Evropa: Drugi sklop razpisov za sofinanciranje projektov na področju učinkovite, trajnostne in vključujoče rabe energije za leto 2024](#)

Razpisuje: Evropska komisija

Vrednost razpisa: 50.000.000 EUR

Rok prijave: 4. 2. 2025

[Obzorje Evropa: Pospješevanje prehoda mest v podnebno nevtralnost ter spreminjanja miselnosti in vsakdanjih navad](#)

Razpisuje: Evropska komisija

Vrednost razpisa: 98.000.000 EUR

Rok prijave: 11. 2. 2025